

Nefndasvið
Allsherjarnefnd Alþingis
Alþingi v/Austurvöll
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 25. mars 2010
2010030001/42-1-3
JGO/TB
jgo/tb

Sóknaráætlun til eflingar atvinnulífi og samfélagi

Vísað er til tölvupósts/bréfs frá Alþingi, dags. 1. mars sl., þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um tillögu til þingsályktunar um sóknaráætlun til eflingar atvinnulífi og samfélagi um land allt. Í þingsályktunartillögunni felast m.a. áform um fjárfestingar í mannauði og nauðsynlegum innviðum efnahagslífsins og stefnu um hvernig styrkja megi menntun og menningu, nýsköpun og þróun, umhverfismál og samfélagslega innviði. Grundvöllur atvinnustefnunnar skal m.a. vera jafnræði og jafnrétti, heilbrigðir viðskiptahættir og skal stefnan byggjast á grænni atvinnuuppbyggingu og hugmyndafræði sjálfbærrar þróunar. Gera skal ráð fyrir að samþætta ýmsar áætlanir á vegum ríkisins. Gert er ráð fyrir að áherslur og forgangsöröðun sóknaráætlunar muni birtast í einstökum lögbundnum opinberum áætlunum, breytingum á þeim, framkvæmd þeirra og fjárveitingum til þeirra.

Náttúrufræðistofnun Íslands tekur undir að þörf er á að samræma ýmsar áætlanir ríkisins og gera þær skilvirkari. Eigi áætlanir eða framkvæmdir að vera samkvæmt sjálfbærri þróun er nauðsynlegt strax í upphafi að skilgreina hvaða kröfur eigi að setja. Til að leggja mat á eða ákveða hvort einstök áætlun eða framkvæmd sé samkvæmt sjálfbærri þróun verður sú ákvörðun eða mat að vera byggt á ábyggilegum fræðilegum grunni og vísindalegum gögnum en ekki vanþekkingu eða óskilgreindum hagsmunum. Sé þetta ekki gert munu slíkar áætlanir eða framkvæmdir aldrei vera það sem þeim er ætlað. Rammaáætlun um vernd og nýtingu orkuauðlinda er nýlegt og gott dæmi um áætlun þar sem reynt er að vinna í anda sjálfbærrar þróunar þ.e. að tryggja félagsleg og efnahagsleg gæði án þess að ganga á náttúruna umfram það sem hún þolir. Hvernig tekst til á endanum er ekki enn ljóst.

Í framangreindri þingsályktunartillögu er beinlínis tekið fram að hún eigi að hafa áhrif á fjárveitingar. Náttúrufræðistofnun telur að eftirfarandi verkefni uppfylli skilyrði þingsályktunartillögunnar um að stuðla að sjálfbærri þróun, styrkja menntun og menningu, nýsköpun og þróun, umhverfismál og samfélagslega innviði og muni þjóna eflingu atvinnulífs:

- Fjármagni verði veitt til að ljúka gerð gróður- og vistgerðakorta af Íslandi, af þurrlendi, ferskvatni og grunnsævi umhverfis landið, sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar: *Stefnumörkun Íslands um framkvæmd samningsins um líffræðilega fjölbreytni*. Vistgerðir eru undirstöðueining í evrópskri samvinnu um skráningu og vernd náttúrunnar. Markmiðið með vistgerðaflokkun lands er að skapa grunn fyrir vöktun náttúru, skynsamlega landnotkun, sjálfbæra nýtingu auðlinda og verndun lífríkis og jarðminja, svo og að draga úr kostnaði þjóðfélagsins af framkvæmd laga um umhverfismál. Gerð gróður- og vistgerðakorta af

landinu hefði verulegan fjárhagslegan ávinning í för með sér fyrir ríki og sveitarfélög og framkvæmdaaðila yfirleitt. Kortin myndu flýta og bæta gerð skipulagsáætlana og mat á umhverfisáætlunum áætlana og framkvæmda og auðvelda alla ákvarðanatöku um landnotkun. Kortin myndu nýtast við innleiðingu Evróputilskipana s.s. vatnatilskipunar, tilskipunar um umhverfisábyrgð og náttúruverndartilskipunar, komi til þeirra.

- Tryggja þarf fjármagn til að gera heildstæða vöktunaráætlun yfir lykilþætti líffræðilegrar fjölbreytni á þurrlandi, í ferskvatni og hafinu umhverfis landið og hrinda henni í framkvæmd, sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar: *Stefnumörkun Íslands um framkvæmd samningsins um líffræðilega fjölbreytni*. Þörf er fyrir slíka áætlun svo unnt sé að fylgjast með þróun helstu þátta í lífríki landsins og grípa til verndaraðgerða ef þörf reynist. Vöktun á lífríki Íslands í dag svarar ekki þessum spurningum nema að takmörkuðu leiti.
- Styrkja þarf allan upplýsingagrunn um jarðfræði, lífríki og landslag og bæta verulega aðgengi almennings og fyrirtækja að upplýsingum. Þetta er sjálfsagður þáttur í því að birta það sem fjallað er um hér að framan en oft gleymist að þetta krefst sérhæfðrar tæknilegrar vinnu og nýsköpunar á sviði framsetningu gagna og fræðslu. Verið er að huga að því að innleiða „INSPIRE“ tilskipun á Íslandi sem m.a. gerir það að verkum, ef rétt er á haldið, að umhverfisskýrslur og öflun gagna verður aðgengilegri og notkun ódýrari.

Öll framangreind verkefni eru þess eðlis að þau falla vel að og eru á verksviði Náttúrufræðistofnunar, þau bæta verulega upplýsingar um íslenska náttúru og gefa vísbendingar um hvort áætlanir, atvinnuuppbygging og framkvæmdir séu byggðar á grundvelli sjálfbærrar þróunar. Þessi verkefni eru auk þess hluti af nýsköpun og þróun á aðferðafræði á sviði náttúrufræði og upplýsingaöflunar.

Virðingarfyllst

Jón Gunnar Ottósson
forstjóri

Trausti Baldursson

NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS